

گذاری در مقولات فرهنگی

نگارش:
فریدون مجلسی

مجلسی، فریدون، ۱۳۲۳.	سرشناسه:
گذاری در مقولات فرهنگی، نگارش: فریدون مجلسی.	عنوان و نام پدیدآور:
تهران: شرکت سهامی انتشار، ۱۳۹۴.	مشخصات نشر:
۲۴۴ ص.	مشخصات ظاهری:
ISBN 978-964-325-412-4	شابک:
فیبای مختصر.	وضعیت فهرستنویسی:
http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.	یادداشت:
۳۸۶۸۱۸۹	شماره کتابشناسی ملی:

گذاری در مقولات فرهنگی

نگارش: فریدون مجلسی
چاپ اول: ۱۳۹۴
ناشر: شرکت سهامی انتشار
چاپخانه حیدری: ۱۱۰۰ نسخه
۱۵۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، نرسیده به میدان بهارستان، جنب خیابان ملت، شماره ۹۲
کدپستی: ۱۱۲۳۹۶۵۱۱۸ تلفن: ۲۳۹-۲۵۹۲ دورنگار: ۳۳۹۷۸۸۶۸
WWW.ENTESHARCO.COM Email: info@entesharco.com
فروشگاه شماره ۱: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، نبش خیابان ملت، شماره ۹۲، تلفن: ۳۳۱۱۲۰۲۴
فروشگاه شماره ۲: تهران، میدان انقلاب، بازرچه کتاب، تلفن: ۶۶۲۱۳۶۸۲ دورنگار: ۶۶۹۶۷۱-۲

فهرست مطالب

۷	یادداشت نویسنده
---	-----------------------

یک - ایران و فرهنگ

۹	۱. ایران فرهنگی و فرهنگ ایرانی
۱۴	۲. نگاهی به نام ایران و توسعه فارسی دری
۳۸	۳. سیاست ایرانی و ادب فارسی
۴۲	۴. نقش سعدی در بقای فارسی
۴۶	۵. سعدیا حب وطن گرچه حدیثی است شریف!
۵۱	۶. نوروز من!
۵۳	۷. در باب واکنش‌های احساسی ملی

دو - پیرامون کتاب و نگارش و نقد

۵۵	۱. گرامافون قدیمی من شکسته است
۵۸	۲. مرگ رنگین کمون
۵۹	۳. بررسی دلایل عدم کتابخوانی ما
۶۳	۴. باید از کسی که کتاب نمی‌خواند ترسید
۶۸	۵. کتاب‌هایی که دیگر نیستند
۶۹	۶. موانع نقدپذیری در جامعه

۷. بهترین کتاب و بدترین کتابی که خوانده‌ام! ۷۵
۸. پیرامون دست اندازی ادبی ۷۷
۹. خاطره ماشین هل دادن برنده جایزه نوبل ادبیات در سفر تهران! ۸۳
۱۰. خریدار پنچری کتاب نمی‌خواند! ۸۶
۱۱. نویسنده کیست و چند نوع است؟ ۸۹
۱۲. تک درخت ۹۳
۱۳. جامعه‌شناسی خودشناسی ۹۸
۱۴. تاریخ سری جنایت‌های استالین ۱۱۱
۱۵. یک بستر و چهار رویا ۱۱۶
۱۶. کتابی خوب، از نویسنده‌ای خوب، با مترجمی خوب! ۱۱۸
۱۷. برای عبرت سایرین ۱۲۱
۱۸. تفاوت دو جهان: تبریکی به «سهم من» و یادی از «بامداد خمار» ۱۲۳
۱۹. مگر «آژدانف» هنوز زنده است؟ ۱۲۵
۲۰. «بامداد خمار» درگیر نقدهای «آژدانفی» ۱۳۱
۲۱. گشتی در ادبیات تطبیقی ۱۳۵
۲۲. در سوگ علیرضا فرهمند، ادیبی یاریشه! ۱۳۷
۲۳. صداقت رسانه‌ای کجاست؟ ۱۳۹
۲۴. پناه‌جویان بی‌پناه! ۱۴۳
۲۵. روزنامه در گلخانه! ۱۴۵
۲۶. ستون چهارم نه پنجم ۱۴۷

سه - دامستان و دامستان واره

۱. دون کیشوت در آشپزخانه ۱۵۱
۲. یادش به خیر، چه روزگاری داشتیم! ۱۵۸
۳. در باب چاپلوسی ۱۶۲
۴. نوستالژی تلفن همراه ۱۶۶
۵. نوستالژی کامپیوتر خانگی، از بازی تا نیاز ۱۶۹
۶. تفسیری بر «نظریه کراوات» در سیاست بین‌الملل ۱۷۲

گذاری در مقولات فرهنگی ۵

۷. خواسته بودند در باب مدرسه و فرار بنویسم! ۱۸۰
۸. بعد از فحش ۱۸۲
۹. به مناسبت روز جهانی پلیس! ۱۸۶
۱۰. آن خشت بود که پُر توان زد ۱۹۰
۱۱. قربانیان نامدار ناسپاسی ۱۹۲
۱۲. خط قرمزهای داریوش کبیرا! ۲۰۳
۱۳. شوخی‌های انتخاباتی در جاهای دیگر ۲۰۶
۱۴. شرایط نخستین پیمان صلح انوشیروان و قیصر یوستینیان ۲۰۹

چهار- گذاری در سینما و تئاتر

۱. ماجراهای خسرو سینیایی با دستگاه رفع کچلی ۲۱۳
۲. قدر زر، زر گر شناسد/ جزیره رنگی ۲۱۵
۳. مردی برای تمام فصول ۲۱۷
۴. شکاک بر صحنه ۲۲۰
۵. عرق خورشید، اشک ماه! ۲۲۳
۶. رگبار پیش در آمد مرغ باران! ۲۲۵
۷. رو کم کنی در رودکی! ۲۲۷
۸. دایی جان ناپلئون در کنار نادر و سیمین ۲۲۹
۹. فتح اورست سینمایی ۲۳۲
۱۰. هدیه‌ای که در آستانه نوروز ابدی شد! ۲۳۳
۱۱. موش‌ها و آدم‌ها! ۲۳۴
۱۲. آرگو، هالیوود، و گیشه! ۲۳۶
۱۳. نمایشی واقعی و اکشن‌دار در دو پرده ۲۴۱

یادداشت نویسنده

در سال ۱۳۹۳ دو مجموعه از سلسه یادداشت‌هایی که طی سالیان اخیر در روزنامه‌ها و هفته‌نامه‌ها و فصل‌نامه‌ها منتشر شده است زیر عناوین «چهره‌ها» و «گذر از چهره‌ها» به همت شرکت سهامی انتشار به چاپ رسید. اصولاً گزارش‌ها و یادداشت‌های مطبوعاتی بر دو نوع هستند، یکی یادداشت‌های غالباً سیاسی روز، که زمان مصرف آن‌ها در روزهای بعد منقضی می‌شود. برخی یادداشت‌ها بی‌زمان و ماندنی و غالباً مستند و تحلیلی هستند که می‌توانند ماندگارتر باشند. در چهره‌ها چنان که از نام آن برمی‌آید تحلیل‌هایی از اثرگذاری‌های برخی چهره‌های تاریخی دوران معاصر در ایران و آسیا و اروپا و آمریکا و آفریقا ارائه شده است که جنبه‌های بیوگرافیک یا زندگینامه‌ای آن اندک و جنبه‌های تاریخی و سیاسی و اجتماعی آن بیشتر است، و در کتاب دوم، گذر از چهره‌ها، روایاتی از مکان‌ها، محلات شهرها و آثار و یادمانده‌های تاریخی ایران و جهان با تحلیل‌های فراخور خود آمده است.

کتاب حاضر، مجموعه‌ای از شصت یادداشت بلند و کوتاه فرهنگی، غالباً درباره تاریخ فرهنگ و ادبیات ایران زمین و مقولات مرتبط با کتاب و نمونه‌هایی از نقد ادبی و هنری، از دیدگاه نویسنده است. برخی از این مطالب را احتمالاً خوانندگان گرامی قبلاً در مطبوعات خوانده‌اند. اما چون مطالب برگزیده و گرد آوری شده از چندین روزنامه و هفته‌نامه و ماهنامه متفاوت است، طبیعتاً همه آن‌ها در اختیار بسیاری خوانندگان نبوده است. استقبالی که از

۸ گذاری در مقولات فرهنگی

برخی از این یادداشت‌ها شده و بعضاً مورد استناد و رجوع علاقه‌مندان قرار گرفته است موجب شد این مجموعه را گردآوری و پس از ویرایش در چهار بخش تنظیم کنم. بخش یک به ایران و فرهنگ اختصاص دارد که در آن خصوصاً درباره فرهنگ ایرانی و ایران فرهنگی و یادداشت‌هایی که به نام ایران و زبان فارسی مربوط می‌شود بحث شده است. بخش دوم یادداشت‌های مربوط به کتاب و نگارش و نقد و نظر است.

بخش سوم داستان‌هایی کوتاه یا مطالبی است که آن‌ها را داستان واره نامیده‌ام. و بالأخره بخش چهارم گذاری است به نقدها و نظراتی درباره تئاتر و سینما، از دیدگاه نویسنده.

تهران، تابستان ۱۳۹۴

فریدون مجلسی